

# คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2958/2563

สหกรณ์ออมทรัพย์ ข.โจทก์ บริษัทธนาคาร ก.จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1008, ป.พ.พ. มาตรา 223

## ย่อ / หลักกฎหมาย

จำเลยประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์อันเป็นกิจการที่ประชาชนให้ความไว้วางใจย่อมต้องใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความละเอียดรอบคอบ การที่พนักงานของจำเลยจ่ายเงินตามเช็คพิพาทซึ่งมีลายมือชื่อผู้สั่งจ่ายปลอมและผิดเงื่อนไขการสั่งจ่ายเช็ค จึงเป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ถือว่าจำเลยผิดสัญญาฝากทรัพย์ จำเลยจะยกข้ออ้างว่า พนักงานของจำเลยโทรศัพท์สอบถามผู้จัดการของโจทก์เกี่ยวกับการลงลายมือชื่อผู้สั่งจ่ายเกินจำนวน และยกพฤติการณ์ในการเก็บรักษาเช็คพิพาทว่าเกิดจากความประมาทเลินเล่อของโจทก์ ตลอดจนอ้างว่าโจทก์ผู้รับรองการถอนเงินตามเช็คเป็นการรับสภาพหนี้ ขึ้นอ้างเป็นข้อยกเว้นว่าโจทก์ตกอยู่ในฐานะผู้ต้องตัดบทมิให้ยกข้อลายมือชื่อผู้สั่งจ่ายเช็คปลอมตาม ป.พ.พ. มาตรา 1008 วรรคหนึ่งตอนท้าย เพื่อให้จำเลยหลุดพ้นความรับผิดได้ไม่ แต่พฤติการณ์ที่โจทก์มอบให้ผู้จัดการของโจทก์เป็นผู้เก็บรักษาสมุดเช็คของโจทก์ไว้ผู้เดียว ซึ่งไม่ชอบด้วยข้อบังคับของโจทก์ที่ให้คณะกรรมการของโจทก์เก็บรักษาสมุดเช็คโจทก์ และการยอมให้กรรมการผู้มีอำนาจบางคนลงลายมือชื่อในเช็คไว้ล่วงหน้าทั้งการสั่งจ่ายเช็คพิพาทซึ่งเป็นเงินจำนวนมากกลับจ่ายเป็นเช็คผู้ถือโดยไม่ระบุชื่อผู้รับเงินและไม่ขีดคร่อมเช็คตามข้อบังคับของโจทก์รวมทั้งไม่ตรวจสอบรายการเดินบัญชีกระแสรายวันที่จำเลยส่งให้ทราบทุกเดือน จนทำให้มีผู้นำเช็คพิพาทไปเรียกเก็บเงินจากบัญชีโจทก์ถึง 44 ฉบับ ในช่วงระยะเวลา 1 ปี 4 เดือน ย่อมเป็นพฤติการณ์ที่ถือได้ว่า โจทก์มีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายไม่ยิ่งหย่อนกว่าจำเลยด้วย

## คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระเงิน 279,073,292.44 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 225,070,465.86 บาท นับถัดจากวันฟ้องไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงิน 166,374,139.17 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 50,000 บาท เฉพาะค่าขึ้นศาลให้ใช้เท่าจำนวนทุนทรัพย์ที่โจทก์ชนะคดี ค่าขออื่นนอกจากนี้ให้ยก โจทก์และจำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์ ให้โจทก์ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลแทนจำเลย โดยกำหนดค่าทนายความรวม 60,000 บาท โจทก์ฎีกา โดยศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภคอนุญาตให้ฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภควินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความมิได้โต้เถียงกันในชั้นนี้รับฟังได้ว่า ขณะเกิดเหตุโจทก์มีนางพรสวรรค์ เป็นผู้จัดการ โจทก์เป็นลูกค้าของจำเลยที่สาขานครราชสีมา ประเภทบัญชีกระแสรายวันบัญชีเลขที่ 301 - 6 - 08xxx - x และบัญชีเงินฝากประเภทออมทรัพย์ เลขที่ 301 - 0 - 31xxx - x โดยโจทก์ยื่นคำขอใช้บริการโอนเงินระหว่างบัญชีกับจำเลย เพื่อขอโอนเงินจากบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ไปยังบัญชีเงินฝากกระแสรายวันของโจทก์กรณีการเงินในบัญชีเงินฝากกระแสรายวันไม่พอจะชำระเงินตามเช็ค ซึ่ง

จำเลยได้มอบสมุดเช็คให้แก่โจทก์เพื่อส่งจ่ายเงินจากบัญชีเงินฝากของโจทก์ในการเบิกเงินออกจากบัญชี ผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อของโจทก์ 2 คนหรือ 3 คน ลงลายมือชื่อพร้อมประทับตราสำคัญของโจทก์ในเช็คที่จำเลยมอบให้แก่โจทก์ส่งจ่ายเบิกถอนเงินออกจากบัญชีได้ ต่อมาเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2552 ได้มีการยกเลิกการประทับตราสำคัญในการส่งจ่ายเช็ค เมื่อระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2552 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2553 มีบุคคลร่วมกันนำเช็คพิพาท 44 ฉบับ ที่จำเลยมอบให้แก่โจทก์ไปเบิกเงินจากจำเลยสาขานครราชสีมา เป็นเงิน 225,070,465.86 บาท และจำเลยจ่ายเงินตามเช็คพิพาททั้ง 44 ฉบับ จากบัญชีเงินฝากของโจทก์ไปคดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามที่โจทก์ได้รับอนุญาตให้ฎีกาว่า จำเลยจ่ายเงินตามเช็คไม่เป็นไปตามข้อตกลงในเรื่องเงื่อนไขการส่งจ่ายเช็ค จำเลยต้องรับผิดชอบโจทก์หรือไม่ เห็นว่า จำเลยประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ อันเป็นกิจการที่ประชาชนให้ความไว้วางใจ จำเลยย่อมต้องจัดหาพนักงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบลายมือชื่อผู้ส่งจ่ายเช็คที่มีผู้นามายื่นเพื่อเบิกเงินที่มีความชำนาญในการตรวจสอบลายมือชื่อเป็นพิเศษกว่าคนทั่วไปมาทำหน้าที่ซึ่งสำคัญเป็นอย่างยิ่งนี้ หากพนักงานของจำเลยที่ทำหน้าที่ตรวจสอบลายมือชื่อผู้ส่งจ่ายเช็คเป็นผู้ได้รับการอบรมในเรื่องนี้โดยเฉพาะและมีความเชี่ยวชาญเป็นอย่างดี ทั้งใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความละเอียดรอบคอบย่อมจะสามารถสังเกตเห็นความแตกต่างของลายมือชื่อผู้ส่งจ่ายและทราบได้ว่าลายมือชื่อผู้ส่งจ่ายเป็นลายมือชื่อปลอม ที่จำเลยอ้างว่าพนักงานของจำเลยต่างตรวจสอบลายมือชื่อผู้ส่งจ่ายในเช็คเปรียบเทียบกับตัวอย่างลายมือชื่อที่โจทก์ให้ไว้กับจำเลย พบว่า มีลายเส้น น้ำหนัก จุดเริ่มต้น จุดสิ้นสุด ระยะห่าง ช่องไฟ ความเอียงของตัวอักษร การตัวดเหมือนกัน และการส่งจ่ายเป็นไปตามข้อตกลงนั้น ก็เป็นการเบิกความของพนักงานจำเลยทั้งสิ้นซึ่งย่อมเบิกความให้เป็นคุณแก่จำเลยได้ และที่อ้างว่าได้มีการโทรศัพท์ไปสอบถามผู้จัดการของโจทก์เกี่ยวกับการลงลายมือชื่อผู้ส่งจ่ายเกินจำนวนแล้วนั้นก็ไม่ใช่เหตุผลเพียงพอที่จะยอมจ่ายเงินไปตามเช็คพิพาทนั้น พยานหลักฐานโจทก์จึงมีน้ำหนักแก่การรับฟังมากกว่าพยานหลักฐานจำเลย ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ลายมือชื่อผู้ส่งจ่ายเช็คพิพาทดังกล่าวข้างต้นเป็นลายมือชื่อปลอม และลายมือชื่อผู้ส่งจ่ายเช็คบางส่วนไม่ใช่กรรมการผู้มีอำนาจกับเช็คบางฉบับมีการประทับตราสำคัญของโจทก์ที่มีการยกเลิกไปแล้ว อันเป็นการผิดเงื่อนไขการส่งจ่ายเช็ค การที่พนักงานของจำเลยจ่ายเงินตามเช็คพิพาทซึ่งลายมือชื่อผู้ส่งจ่ายเป็นลายมือชื่อปลอมและผิดเงื่อนไขการส่งจ่ายเช็คจึงเป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ถือว่าจำเลยจ่ายเงินตามเช็คพิพาทและหักเงินจากบัญชีของโจทก์ไปโดยผิดสัญญาฝากทรัพย์ จำเลยจะยกพฤติการณ์ในการเก็บรักษาเช็คพิพาทว่าเกิดจากความประมาทเลินเล่อของโจทก์ และโจทก์เป็นผู้รับรองการถอนเงินตามเช็คพิพาทจึงถือว่าโจทก์รับสภาพหนี้แล้ว ขึ้นอ้างเป็นข้อยกเว้นว่าโจทก์ตกอยู่ในฐานะผู้ต้องตัดบทมิให้ยกข้อลายมือชื่อผู้ส่งจ่ายเช็คพิพาทปลอมเป็นข้อต่อสู้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1008 วรรคหนึ่ง ตอนท้าย เพื่อให้จำเลยหลุดพ้นความรับผิดชอบโจทก์หาได้ไม่ แต่ในส่วนของเช็คพิพาทฉบับที่ 17 ที่ 38 ที่ 39 และที่ 42 นั้น ข้อเท็จจริงได้ความจากพินัยการตรวจเอกสารพยานจำเลยว่า พยานเป็นสมาชิกของโจทก์ได้ถอนเงินจากบัญชีและรับเงินตามเช็คฉบับที่ 17 โดยถูกต้อง ส่วนเช็คฉบับที่ 38 ได้ความจากนายกันตพัฒน์ เจ้าหน้าที่ของชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย พยานจำเลยว่าเป็นการจ่ายเช็คเพื่อชำระหนี้เงินกู้แก่ชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทยจริง สำหรับเช็คฉบับที่ 39 และ 42 ได้ความจากนางสาวอัจฉรา พยานจำเลยว่าเป็นการถอนเงินจากบัญชีของตนโดยชอบ ส่วนโจทก์ไม่ได้นำสืบโต้แย้งให้เห็นเป็นอย่างอื่น ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่าเช็คพิพาททั้งสี่ฉบับผู้มีสิทธิที่แท้จริงเป็นผู้

รับเงินไปจากโจทก์ โจทก์จึงไม่ได้รับความเสียหายในส่วนนี้ จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบตามเช็คพิพาท ทั้งสี่ฉบับดังกล่าวแก่โจทก์ คงรับผิดชอบเช็คพิพาทฉบับที่เหลือซึ่งจำนวนเงินที่จ่ายไปรวม 166,374,139.17 บาท แต่การที่โจทก์มอบให้นางพรสวรรค์ ผู้จัดการของโจทก์เป็นผู้เก็บรักษาสมุดเช็คของโจทก์ไว้คนเดียว ทั้งที่ตามข้อบังคับของโจทก์ผู้มีอำนาจเก็บรักษาสมุดเช็คคือ คณะกรรมการของโจทก์ นอกจากนี้ข้อเท็จจริงได้ความว่า มีการยอมให้กรรมการผู้มีอำนาจบางคน ลงลายมือชื่อในเช็คไว้ล่วงหน้า อันทำให้มีการปลอมลายมือชื่อได้โดยง่ายยิ่งขึ้นเพราะขาดการ ตรวจสอบโดยกรรมการทุกคนที่ร่วมลงลายมือชื่อส่งจ่าย ประกอบกับได้ความตามทางนำสืบของ จำเลยโดยโจทก์ไม่ได้โต้แย้งให้เห็นเป็นอย่างอื่นว่า การส่งจ่ายเช็คตามข้อบังคับของโจทก์ต้อง ระบุชื่อบุคคลหรือหน่วยงานโดยชัดแจ้งคำว่า หรือผู้ถือ ออก แต่การจ่ายเงินตามเช็คพิพาทซึ่งเป็น เงินจำนวนมากกลับจ่ายเป็นเงินสดโดยไม่ระบุชื่อและขีดคร่อม ซึ่งเป็นการส่งจ่ายเช็คที่ผิดปกติ การ ที่มีผู้นำเช็คไปเรียกเก็บเงินจากบัญชีของโจทก์ได้ถึง 44 ฉบับ ในช่วงระยะเวลาระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2552 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2553 เช่นนี้ แสดงให้เห็นว่าโจทก์ละเลยไม่ระมัดระวังใน การเก็บรักษาควบคุมดูแลสมุดเช็ค รวมทั้งไม่มีมาตรการในการตรวจสอบเพื่อป้องกันมิให้มีการนำ เช็คไปปลอมลายมือชื่อผู้ส่งจ่ายนำไปเบิกเงินจากจำเลยแต่อย่างใด ทั้งที่จำเลยได้ส่งรายการเดิน บัญชีกระแสรายวันของโจทก์ให้แก่โจทก์ทราบทุกเดือน และทุกหกเดือน หากโจทก์มีมาตรการการ ตรวจสอบที่ดี ก็จะสามารถถึงความผิดปกติในการใช้เช็คเบิกเงินออกจากบัญชีของโจทก์และสามารถ แก้ไขได้ในระยะเวลาที่รวดเร็วกว่านี้ แต่โจทก์กลับปล่อยปละละเลยไม่ตรวจสอบจนเวลาล่วงมาถึง 1 ปี 4 เดือน จึงทราบเหตุทุจริตดังกล่าว ถือได้ว่าโจทก์มีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายไม่ยิ่งหย่อนกว่า จำเลยด้วย ดังนั้น สมควรกำหนดให้จำเลยชดเชยค่าเสียหายแก่โจทก์ไม่เต็มตามฟ้อง ส่วนการ กำหนดค่าเสียหายแก่โจทก์เพียงใด ต้องอาศัยพฤติการณ์เป็นประมาณ ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 223 วรรคหนึ่ง ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับข้อเท็จจริง ดังกล่าวแล้ว เห็นสมควรกำหนดให้จำเลยรับผิดชอบต่อโจทก์เป็นเงิน 85,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย อัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าวนับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ ที่ ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษามานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้นบางส่วน พิพากษากลับเป็นว่า ให้จำเลยชำระเงิน 85,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าวนับแต่วันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 18 มกราคม 2556) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่ โจทก์ กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความรวม 70,000 บาท

## องค์คณะ

วัชรินทร์ สุขเกื้อ · ประมวลู รักสิริธรรม · พีรศักดิ์ ไวกาสี

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) ← deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/2958/2563>